

Til: KHMs styre
Fra: Museumsdirektøren

Dato: 28. oktober 2019

Strategi 2030 KHMs høringsuttalelse

Innledning

Kulturhistorisk museum takker for muligheten til å kommentere på utkastet til Strategi 2030 (S2030). Vi har valgt å dele høringen i seks. Første del berører strategien som helhet, de fire neste, de enkelte kapitlene og sjettede del noen avsluttende betraktninger.

KHM har valgt å gjennomføre en høringsprosess der alle ansatte har fått tilgang til utkastet, men der diskusjonene i seksjonene baserer seg på innspillene fra museets råd og det høringsutkastet som er forfattet av administrasjonen og diskutert i museets ledergruppe.

Rent overordnet vil KHM uttrykke tilfredshet med at strategien gir handlingsrom til den enkelte enhet. Utfordringen med et slikt valg er, etter vår oppfatning, at strategien da må gi en så klar retning og målformulering at enhetenes del-strategier og planer går i en felles retning. Vår bekymring er at utkastet til S2030 ikke er tydelig nok som verktøy for å stake ut en slik felles, overordnet kurs.

I hovedsak følger utkastets ambisjonsformuleringer UH-lovens formålsparagraf, men siden denne gjelder for alle institusjoner i sektoren, savner vi en tydeligere profil som skal gi UiO særpreget, ikke bare historisk betraktet, men også inn i framtiden. S2030 lykkes for øvrig best med i en slik ambisjon i de passasjene som omhandler formidling eller kunnskap i bruk. Her er uttrykt et ambisjonsnivå som peker framover. Slik KHM leser strategiutkastet er det også uklart hvordan relasjonen er mellom ambisjonsformuleringene – som har målformuleringens språk – og de underliggende målformuleringene skal forstås. Skal de underliggende målformuleringene leses som tiltak eller delstrategier? KHM anbefaler en kritisk gjennomgang av de ulike delmålene med tanke på samstemt uttrykk for et overordnet ambisjonsnivå.

Universitetets formål og verdier

Universitetets formål gis ikke tydelig av kapitlet. Vi stiller spørsmålet om det er behov for en formålsdefinisjon, når denne allerede er gitt i UH-loven.

Kapitlet begynner med viktige historiske betraktninger, men samspillet mellom de tre kjerneoppgavene, forskning, utdanning og formidling/kunnskap i bruk, er nedtonet til fordel for samspillet mellom de to førstnevnte kjerneoppgavene. KHM mener at UiOs særpreget og styrke faktisk ligger i samspillet mellom *alle* de tre oppgavene.

De neste tre avsnittene som søker å beskrive dagens status og utfordringer, blir for generelle og framstår samtidig som vilkårlige. Dersom strategien skal beholde avsnittene, anbefaler KHM at de omformuleres som tydelige signaler om hvilke områder UiO ønsker å utmerke seg på.

S2020 har en tydelig tekst som angir mål, verdier og UiOs rolle i samfunnet. Etter vår oppfatning er denne fremdeles er i all hovedsak gyldig og kan innarbeides i S2030. Vi vil også anbefale en tydeliggjøring av UiOs rolle som kulturbærer og bevisst kulturarvsforvalter i en slik sammenheng. Disse elementene synes vi rektoratet har løftet fram på en inspirerende måte, noe S2030 også kan gi uttrykk for.

UiO skal fremme åpen, banebrytende og langsiktig forskning

Kapitlet åpner med en fin ambisjon, likevel savner vi en tydelig betoning av UiO som breddeuniversitet i denne passasjen. De deskriptive passasjene om hvordan UiOs posisjon måles og omfanget på UiOs virksomhet, bør vurderes utelatt eventuelt omarbeides til en mer progressiv ambisjon. Utfordringen her ligger i navigasjonen mellom institusjonelle mål og effektmål, gitt UiOs særpreg og ambisjonsnivå.

Neste avsnitt bør muligens også omarbeides til eller munne ut i en visjon om hvordan S2030 skal styrke de positive sidene i UiOs forskningsvirksomhet. KHM stiller også spørsmålet om deler av avsnittet bør flyttes til kapitlet om organisasjonsutvikling, blant annet passasjen om UiO som arbeidsplass.

KHM savner en tydelig betoning av grunnforskningsperspektivet og rollen som breddeuniversitet i innledende tekst.

Målformuleringene er ambisiøse. KHM spør om særlig den første angir en realistisk ambisjon, eller om den bør omformuleres. Andre målformulering er uklar, eller peker i minst to retninger. For formuleringen av sjetten mål bør arbeidsdelingen mellom UiO og øvrige samfunnsinstitusjoner tydeliggjøres.

Åpen tilgang på forskningsresultater (OA) og deling av kunnskap bør være tydelig formulerte målsetninger.

UiO skal utdanne studenter med kunnskap, evne og vilje til å skape en bedre verden

KHM er enig i at klimaendringer er en viktig utfordring som også opptar yngre mennesker. Vi finner likevel «klimagenerasjonens» kobling til UiO uklart formulert.

Tredje avsnitt peker på viktige utfordringer, men det bør vurderes om dette avsnittet skal flyttes til kapitlet om organisasjonsutvikling. Innledende tekst bør for øvrig tydeliggjøre relasjonen mellom kritisk tenkning og samfunnsutfordringer. Her har UiO etter vår oppfatning en viktig oppgave og funksjon som gir særpreg.

UiO skal dele kunnskap og bidra til at den tas i bruk

KHM mener S2030 treffer best i dette kapitlet. Vi ønsker likevel å betone at selv om avsnitt to peker på en viktig kobling mellom UiO og nasjonal kultur og kulturarv, som det ikke er noen grunn til å problematisere, så har UiO også en internasjonal kulturarv å forvalte, ikke minst gjennom HF og SVs virksomhet og universitetsmuseenes samlinger. Slik første og andre setning i avsnittet følger hverandre nå, innbyr det til misforståelser. Likeledes anbefaler vi at ordet forskningsbasert knyttes til universitetsmuseenes lærings- og formidlingsvirksomhet. UiOs ambisjon om å nå bredt og allment ut med kunnskap, bør tydeliggjøres i den innledende teksten.

KHM mener at en formulering om etikk og etisk bevissthet bør innarbeides i kapitlets siste avsnitt. Vi reiser også spørsmål om ikke en målformulering rundt dannelse for det 21. århundre og humaniora-profil også bør innarbeides i målformuleringene.

UiO skal bygge en fleksibel organisasjon og være en attraktiv arbeidsplass for studenter og ansatte.

Rektoratet har formulert en tydelig ambisjon om å løfte utdanningen og fremme god organisasjonsutvikling. Ulike undersøkelser peker også på UiOs forbedringspotensial her. KHM er derfor

positiv til at et eget kapitel om organisasjonsutvikling er del av S2030. Flere avsnitt fra andre kapitler omhandler spesifikt organisasjonsutvikling og bør følgelig flyttes hit. Passasjen om *Mennesket i sentrum* fra S2020 har flere gode passasjer som kan tas med videre.

KHM finner grunn til å problematisere tredje avsnitt i kapitlet. Dette henger sammen med det vi oppfatter som et uavklart forhold mellom allmenne samfunnsutfordringer og den sosiale/institusjonelle arbeidsdelingen for å håndtere disse. UiOs rolle må uttrykkes presist i en slik relasjon. Vi stiller dermed også spørsmål til logikken i dette avsnittet. Vi mener at UiOs oppgave er å demokratisere tilgangen til vitenskapelig kunnskap, forskning og utdanning, men vi er mer usikre på om samfunnets meningsmangfold nødvendigvis skal bli del av UiOs virksomhet. Innledningen i S2030 tematiserer angrep mot og press på akademisk eller rasjonell tenkning. KHM mener UiOs oppgave er å hegne om og promotere den særegne akademiske eller kritiske tenkningen og gjøre den tilgjengelig for allmennheten både gjennom rekruttering og som kunnskap i bruk. Dette aspektet bør kanskje komme tydeligere fram i målformuleringen – men da annetsteds enn i kapitlet om organisasjonsutvikling.

Avslutning

Vi vil gjenta hovedpoenget fra innledningen på dette høringssvaret: KHM's hovedbekymring er at utkastet til S2030 ikke vil lykkes med å sette tydelig retning og agenda for det neste tiåret. Vi håper våre innspill kan være av relevans ved slutføringen av dokumentet, særlig med tanke på en tydeligere overordnet målformulering. Rektoratets hjertesaker, å løfte utdanning, organisasjonsutvikling og kunnskap i bruk, må gjerne være tydelige i S2030. Strategien må likevel bringe videre UiOs sterke kvaliteter og gevinster fra forrige strategiperiode. Vi er opptatt av at UiO skal være en godt integrert og effektiv organisasjon. Slutføringen av S2030 bør ha denne ambisjon for øyet. En samstemt implementering vil være avgjørende for om UiO vil utvikles i ønsket retning.

Med hilsen
Museumsdirektør KHM
Håkon Glørstad